

“Amb en Maragall sortirà el país que ara resta amagat”

Fa un parell d'anys, el disc 'Visca la llibertat' va permetre a Jaume Sisa (Barcelona, 1948) tornar a l'òrbita musical com a Sisa pròpiament, després d'un temps desaparegut. Ara, destapa la caixa dels trons altra vegada amb 'Bola voladora', el nou treball. Un compendi de les millors cançons versionades, una de nova –“Parc hotel”–, versions d'altri com “Limbo rock” i la inèdita “Cançó del lladre”.

En Sisa arriba ranquejant, ajudat pel seu paraigua. Després, pren una infusió a la penombra de la cafeteria de l'hotel on transcorre l'entrevista. Parla pausat. Sovint, es pren el seu temps per pensar les respostes. A mesura que avança la conversa es fa més difícil preguntar sobre *Bola voladora* davant l'oportunitat d'esbrinar què pensa del que l'envolta. Al final, se'n queixa. “Gairebé no hem parlat del disc!” I l'entrevista ha de finalitzar a corre-cuita perquè s'esperen mitjans televisius de més volada. La següent transcripció és només una pinzellada del bast i particular discurs de Jaume Sisa. I en acomiadar-se, llança “així, tu ets el delegat d'El Món a Catalunya...”. Despistat o sorneguer?

—Per què un disc recopilatori?

—No és un disc recopilatori. És un disc a mig camí entre les millors cançons, una mena d'autoretrat i d'alguna manera és també una continuació del disc *Melodrama*, que vaig fer fa més de vint anys, també amb un grup format. I aquest és un disc que he fet amb *La verbena galàctica*, un grup també format. El que he fet és versionar algunes cançons meves antigues, gravar-ne alguna de nova i alguna que encara no ho estava.

—Quan li presenta el disc, en Carles Flavià diu que amb *Bola voladora* vostè ha volgut matar records. És que no en té de bons?

—Això és una interpretació que fa ell. I que jo li agraeixo molt perquè som molt amics i ens estimem molt de

fa anys, però és una interpretació maximalista. Ell parla de retrobar la mare perduda i jo més aviat diria que anem a la recerca del paradís perdut. Si té forma de mare o de cel o de verge Maria o de nirvana... Però sí, sempre es pretén alguna cosa. Amb aquest disc, el que he fet és posar a volar la bola. Per això es diu *Bola voladora*. La bola s'ha posat a volar, s'ha orientat i ha pres els seus camins.

—Quines influències literàries hi ha en les seves lletres?

—D'influències, n'hi ha de tot el que s'ha viscut. Suposo que en tinc, però no les sé. No ho vull saber, perquè si n'hi ha és millor oblidar-les. És l'única manera de fer alguna cosa. Quan començava a cantar triomfaven, almenys en un ambient *underground*, un grup de gal·lesos que es deien *The Incredible Street Band*. Van fer set o vuit discos als seixanta. Era una mescla de música hindú, folk, cant celta, el que ara es diu mestissatge ja ho feien aquests. Dos nois i dues noies. Eren cançons per quedar-te penjat tot el dia escoltant-les. Els trobava tan bons que pensava que no es podia fer res després d'ells. Pensava que si no podia fer res millor que allò no valia la pena fer res. Vaig decidir no escoltar-los més. Sempre hi ha algú molt bo. Si et quedessis penjat amb aquell que és molt bo o diversos que ho són, no es faria mai res. Els pintors, si haguessin d'estar pendants de Picasso, s'haurien suïcidat tots. Després de Picasso s'hagués acabat la pintura, que potser estaria bé. Els cantautors, des-

prés de Bob Dylan i Bressens, ja em diràs. Canta després d'aquests. No es pot, és insuperable. És el millor. No hi ha res millor. Segueix no havent-hi res millor i els altres fem el que podem. La història és així, sempre hi ha una muntanya inaccessible que tots intentem passar i que ningú no ho aconseguix fins que se supera o iguala el mestre. És com sortir a cantar després de Frank Sinatra. El millor cantant del món. Les influències, és millor digerir-les, cagar-les i oblidar-les. Quan es noten malament.

—S'ha penedit de moltes coses?

—No. Això del penediment és una cosa que no s'hi ha de pensar perquè, si ho fas, et tornes boig. És molt fàcil acabar penedint-te de quasi tot el que has fet.

—I d'haver tocat al Palau de la Música Catalana?

—No. N'estic molt content. Va ser una nit emocionant, plena de sentiments...

—Molts han vist Pau Riba i Jaume Sisa com els rebels d'una època. Negar-los el Palau va ajudar a forjar aquesta imatge. Ara només hi ha un rebel?

“Les influències, millor digerir-les, cagar-les i oblidar-les. Si es noten malament”

—No tinc aquesta sensació. Vaig anar a cantar al Palau com he anat a altres llocs. No li vaig donar cap importància. El fet la tenia, la importància, perquè era un retrobament amb el públic i la gent després d'haver estat molts anys fora.

—Però tenia un simbolisme...

—Sí, perquè el Palau el té, però ni l'hi vull veure, ni l'hi vull donar, ni l'hi vull reconèixer. El Palau era un decorat. Preciós, però res més.

—Aquella nit va actuar amb en Pascal Comelade. A ell, a vostè i a Pau Riba els anomenen els músics de la rauxa, supo-

sadament en contraposició als dels seny. Qui són aquests?

—Són gairebé tots els altres.

—És pitjor ser d'aquests?

—No. La rauxa té sentit perquè existeix el seny i al revés.

—Amb tot, no li sembla una classificació molt banal?

—Dit així, queda una mica superficial. Tant els que has citat com alguns més potser representem dins la tradició catalana la passió enfront del corrent dominant, que és el de l'ordre, la formalitat...

—Aquesta divisió s'estén a la resta de catalans?

—Els catalans majoritàriament practiquen el seny. És un país asenyat, de gent sèria. Això fa que la vida sigui una mica avorrida perquè tot està mig assegurat.

—Els cantautors dels setanta estaven dividits així, també?

—Sí, els Setze Jutges estaven dins d'una línia ortodoxa i el Grup de Folk érem més informals, més hippies, pe-luts, alguns rockers, altres treballaven el folklore, noves formes... Els Setze Jutges eren hereus de la *chanson*.

—Quins han fet més sort, d'aquests dos grups?

—Depèn de les individualitats.

—No li fa la impressió que alguns d'aquests cantautors han viscut darrerament més pel que van representar que no pas per la seva qualitat com a músics?

—A qui et refereixes?

—...

—Tampoc queda tanta gent en actiu.

—Però, bona part del públic va a veure'ls pels temes dels inicis...

—No ho sé.

—Sembla com si al país fos difícil veure's reconegut, però una vegada acceptat, qualsevol cosa que es faci passa per ser de qualitat...

—No ho sé. No ho percebo així. Sempre es diu que a França hi ha un cert reconeixement dels artistes, i aquí no tant, ni de bon tros. Sempre he sentit que aquí ens agrada fer pujar algú per després poder-lo destronar.

—A vostè, que va marxar cansat del país, es fa difícil no preguntar-li per la situació política actual. Què hi haurà després del pujolisme?

—Crec que pujarà en Maragall. I vull pensar que a Catalunya passarà alguna cosa. Catalunya ha estat vint anys sota la llosa nacionalista i vull creure que amb en Maragall això canviarà i sortirà un país real que ara resta amagat.

—Quin és aquest país?

—Hi ha uns moviments *underground*, alternatius, es fan coses, però que no tenen oportunitats de sortir.

—Pel fet de no ser nacionalistes?

—Sí.

—Sense el nacionalisme potser la defensa de la llengua, per exemple, seria difícil d'articular...

—No m'interessen aquestes coses. No hi crec. És una etapa primitiva de l'estadi humà. El ser humà ha d'evolucionar cap a altres nivells, maneres de relacionar-se amb la vida, la naturalesa, les coses, que transcendeixi el tema del nacionalisme o la tribu.

El nacionalisme és la tribu moderna, amb bandera. No m'interessen ni els d'aquí, ni els d'allà, ni els d'enlloc, ni de mai. Si alguna cosa interessa és l'ésser humà, i encara. Els nacionalistes diuen que caldria defensar el que és nostre. Però què és nostre? La terra? Abans hi ha viscut molta gent i d'aquí a cent anys no sabem qui hi viurà. La terra no és de ningú. És de qui hi viu en aquell moment, tot i que tampoc és seva, és de tots. La llengua? La llengua és una convenció de símbols i valors. Les tradicions? El record del que van fer uns que es van morir abans que nosaltres. Però en podem inventar o canviar-les. No són immutables...

—I si ara no el deixessin cantar en la seva llengua?

—Quan les coses són dramàtiques, tot esdevé molt complicat. Si et prohibeixen, com en el franquisme, d'expressar-te en català, llavors és un problema polític, de xoc de cultures, evidentment. Però en una situació de normalitat, en què hi ha llibertat...

—N'hi ha ara?

—Hi ha una llibertat formal.

—Potser si no es temés per la supervivència de la llengua el nacionalisme no tindria raó de ser? No sembla que, en aquest cas, el Govern de l'estat espanyol

"Els cantautors, els que fan música moderna, més aviat són lamentables, són un pou de vanitats i egos insuportable. Intento no relacionar-me amb els meus col·legues perquè no els suportó."

tingui molt interès en la defensa de la resta de llengües peninsulars...

— Trobo que són problemes que no m'interessen. M'és igual el català, el castellà, el francès. Tan de bo hi hagués una sola llengua al Planeta, fos l'esperanto o la que fos i ens entenguéssim sense problemes.

— La diversitat és part de la riquesa del món...

— La diversitat ja hi seria. Sempre està assegurada. Cada vegada que algú intenti imposar alguna cosa n'hi haurà un altre que s'hi oposi. Amb dos sers humans ja hi ha diversitat, ja

tenim l'embolic muntat. No cal anar-la a buscar tan artificialment. No cal posar fronteres i anar dient "nosaltres som d'aquí i vosaltres d'allà". És més interessant pensar en una evolució espiritual del ser humà que no en un país que en domina un altre i pensar que uns són els amics i uns altres són els enemics. Tot això és una merda. M'interessa menys que mai. Sóc català perquè he nascut aquí i canto en català, però si ho hagués fet a Manchester, cantaria en anglès, i si no, seria negre i viuria sota una palmera. Tot això és fomentar interessos dels

quals algú s'aprofita per fomentar poder i dominar sobre la resta. Igual que la religió. És un instrument de poder. És una roda que no té fi.

— Els músics han de ser fars per a tots?

— No, d'això, res. Els pobres artistes, músics, escriptors, creadors són una pobra gent que intenten viure, passar-ho bé, que ens estimin, poder menjar... Tenen les mateixes misèries que els altres, els mateixos somnis. Ser artista és més aviat un defecte. Els cantautors, els que fan música moderna, més aviat són lamentables, són un pou de vanitats i egos insuportable. Intento no relacionar-me amb cap dels meus col·legues perquè no els suportó. Sembla que el món giri al seu voltant.

— Aquesta no és una característica exclusiva dels artistes...

— És que l'artista, si no és així, no pot fer d'artista.

— Vostè s'ho creu?

— Sóc com tots. No em crec ni millor ni pitjor que ningú. Uns ho dissimulen més, altres ho expliquen d'una altra manera. El creador vol que el món li rendeixi homenatge, que es posi als seus peus i el reconegui com a déu. En el fons això és el que hi ha a l'ànima de qualsevol creador. El mateix passa als polítics o capellans.

— També són creadors, aquests?

— De poder. Almenys els artistes ho tenim mediatitzat a través de la producció d'obres estètiques.

— L'altre dia en un article retreia a Manu Chao que no es mostrés contra la pirateria. Li proposava ser coherent i penjar les seves cançons a Internet perquè fos un exemple. La indústria musical va cap a pitjor?

— Se n'està anant en orris i al pas que anem s'acabarà la música gravada. És molt senzill. Ningú no vol pagar per a la música. És fàcil obtenir-la, copiar-la i moure-la sense pagar un duro. La gent que la fa, acabarà per no fer-la. Perquè per no cobrar... Estem rebent els més dèbils, que som els músics. Si no s'ordena tot plegat, s'acabarà la música, el cine, la literatura.

— El molesta fer moltes entrevistes?

— No [riu], però això m'exalta.

Joan Esculies